

De l'entrevista feta a Lluís Bac-Esteve i Auguet, i publicada per «Presència» n.º 680, any XXI (3-3-85):

—En una de les mans flameja un diploma groguenc... Aquest document... què representa per a vostè?

Aquest document representa que jo vaig ser el promotor de muntar l'Associació de Besalú, i forem dos. Jo i en Francisco del Pozo, que és el pare de l'actual secretària d'Amics de Besalú.

...fixi's que podia anar a tres llocs diferents a establir-me. I he volgut quedar-me a Besalú, on porto quaranta o cinquanta anys marginat.

—Marginat, diu?

Del poble, de la gent. I no es pot dir, això, perquè no vull faltar a persones que aprecio molt, eh?

—Digui'm una cosa, senyor Lluís. Aquest ofici...

És una llàstima que s'hagi perdut! Que la persona, la persona que estima l'art, no pensa en els diners! I fatalment, aquesta persona avui no existeix, m'entén? Jo, quan enceto un treball, no penso en el que puc comptar ni d'allò... eh? Estic de cares al treball!

—D'on li nasqué la vocació per aquest tipus de treball difícil, no sempre prou agraït, i fins i tot malsà?

Ui, fill meu! Pensi que ja amb el meu pare, fèiem les rodes dels carros, aquí a la carretera... i s'havia de fer el foc per ferrar les rodes. I en aquell temps no hi havia matemàtiques com el tres, catorze, setze, que donava la circumferència per la roda de fusta...

HOMENOTS

Per en Lluís Bach-Esteve i Auguet

Benvolgut Lluís:

Som els de la revista Tallaferro, recordes?, aquella que malgrat sortir cada dos mesos, a vegades tampoc t'arribava.

Com passa gairebé sempre, hem tornat a fer tard. No hem estat a temps de poder dedicar-te les planes dels homenots, perquè ens has deixat (tot i que n'hi ha que tot just ara se n'adonen que haves de sortir-hi).

No podem fer-te les preguntes, però intentarem fer un comentari amb aquelles preguntes de les que en coneixem les respostes.

Vares néixer el mateix dia que ens vares deixar, però amb 74 anys de diferència. De la teva infantesa per aquest poble, pocs records ens queden, si no fos per la imatge d'un Besalú per desenvolupar, que poc tenia a veure amb aquest que tenim ara; on les gents eren més solidàries i més obertes i on no es mirava tant per un mateix com pels altres.

Sols per anunciar-ho de passada, podríem dir que vares estar treballant de mecànic a diferents empreses de Besalú i que fins i tot vares provar sort a Barcelona, però el poble tira molt i vares tornar per quedar-te definitivament a casa.

Aquí, amb el teu talleret de bicicletes, motos, eines... i més endavant amb la forja et vares donar a conèixer arreu. Tot i això, hem de reconèixer que si bé molta part del mèrit era teu, la teva salut no t'ha permès mai fer totes les feines i sempre tenies algú que t'ajudava; primer fortien els teus nebots, després en Sidru, més tard el teu nebot polític, aprenents... fins que et vares quedar sol.

Dels teus treballs en guarden records la gent de Besalú, però sobretot aquesta gran massa de turistes que venen a Besalú per conèixer el poble, marxaven amb moltes ganes de tornar per a poder xerrar altre cop amb tu i veure com els ferros agafaven les formes definitives sobre l'enclusa i mercès als cops de martell.

A fora, des d'Israel fins als Estats Units et recordaran per la teva paraula fàcil, els teus treballs de forja i les teves idees, que malgrat no tenir gaire ressò aquí, varen fer venir moltes persones a parlar amb tu. Aquí ens queden els teus canelobres de Sant Vicenç, els ferros del pont, panys, llums, claus... Amb tu marxà l'últim artista del poble, sols ens queden els records i les obres.

Vares marxar i pocs es varen acomiadar de tu, millor, també en vida poques eren les persones que creien en tu pel que eres, moltes ho feien per interessos o per conveniències. Sabem que te n'adonaves compte i per això eres com eres i tenies el caràcter que tenies amb segons qui.

Lluís, malgrat no hi siguis, no ens has deixat, els qui et volíem, el poble (pedres, carrers... no les persones), ens parla de tú cada casa, cada recó, cada monument, treball, llibre... porta una part teva. Tu tenies una cosa que no pot tenir tothom...